

ruky v bok a sledovala ho so znevážujúcim a opovrhli-
vým výrazom. V okamihu, keď sa chlapec dotkol tyče,
osopila sa naňho prenikavým hlasom: „Andreas, nechaj
to! Je to príliš nebezpečné, ešte sa ti niečo stane!“ Chla-
pec bez odporu upustil od svojho zámeru. Po krátkej
úvahe začal skúmať rebriek. No skôr než sa odhodlal naň
vyliezť, už aj na neho kričala matka: „Andreas, nechaj
to! Je to príliš ťažké. To nezvládneš!“ A tak mu ostala
už len tá najjednoduchšia cesta k zábave, čiže vyjsť hore
po schodíkoch.

Medzitým sa môj syn opäť pustil do lezenia po rebri-
ku. Andreas stál hore na plošine a hypnoticky ho sledo-
val. Zakaždým, keď sa môj chlapec pošmykol a hrozilo,
že z rebrika spadne, mihol sa Andreasovi po tvári tichý,
spokojný úsmev. Môjmu synovi sa to však nakoniec po-
darilo. S radosným jasotom sa rozbehol cez plošinku,
aby sa znova spustil po tyči nadol. „To by si ty nikdy
nezvládol, Andreas!“ zakričala pohrdavo prísna matka.
A tak už po neviem koľký raz presvedčila svojho syna,
že je babrák.

„Presne tak vyzeralo moje detstvo,“ zúrivo mi
vmietla do tváre pacientka. „Nikdy som nič nesme-
la, stále som bola medzi kamarátkami outsiderka,
v očiach mojich rodičov som bola babráčka. Všetko
mi zakazovali, prekazili, marili, a tak som aj dnes
smiešna, každému iba na smiech!“

Teda, to bola ale mohutná skriňa v domčeku
pratety, zdedená z detských čias, ktorej sa nikdy
nezbavila! Koľko len miesta zaberala v životných
priestoroch pacientky, koľko temnoty v ňom vy-
tvárala. Ani v jej vnútri sa nehromadilo nič užitoč-

né, iba samé haraburdy: výčitky nad výčitky, ob-
vinenia, nepriznané slabosti, staré strachy, hlboko
zakorenené komplexy... Keď sa skriňa otvorila či
pootvorila, ako sa to stalo pri čítaní spomenutého
úryvku textu, unikajúci zápach z nej zamoril celú
miestnosť.

Rozpílená skriňa

Čo si s tým počať? Ešte viac tú skriňu otvoriť,
strčiť si do nej hlavu a nariekať nad jej obsahom?
Oživiť traumy a nanovo ju poomieľať? Chcela by
potom pacientka vôbec ešte obývať svoj domček?
„Rozoberieme tú skriňu,“ rozhodla som. Rozseká-
me ju na kusy. Lebo po kúskoch ju potom môžeme
vypratáť cez dvere von, a to v prievane čerstvého
vzduchu. Uvoľníme tak „steny za sebou“ a „pod-
lahy pod sebou“ pre rozkvitajúcu radosť z obnovy.
Povedala som pacientke, čo mám za lubom, a ona
s tým súhlasila.

Prvý kus skrine, ktorý sme spolu vyniesli, bol
nárek. Lamentovanie nad pofutovaniahodným osu-
dom, ktorý ju postihol. „Pozrime sa na Andreea
z objektívneho, vecného zorného uhla,“ navrhla
som. „Je to zdravý chlapec, lebo v opačnom prípa-
de by ležal v posteli doma alebo v nemocnici. Má
matku, nie je teda sirota. Táto matka s ním ide na
prechádzku, zavedie ho na ihrisko. Urobí si na neho
čas, neodloží ho niekam, nenechá ho samého. Má
rovné údy, pevné svaly a všetky schopnosti ako ten

druhý chlapec, ktorý sa šplhá po rytierskom hrade. Má rovnakú túžbu ako on rozšíriť svoje hranice. Je diné, čím sa odlišuje od toho druhého chlapca, je blokujúci vplyv jeho matky (nech už sú jej dôvody akékoľvek). Je to tak zatiaľ správne? Pacientka prikývla.

„Dobre,“ pokračovala som, „má teda všetko, čo potrebuje: kompletne vybavenie na expanzívny rozvoj svojich síl, a predsa ho nevyužije v dôsledku negatívneho blokujúceho vplyvu. – Takže hovoríte, že ste sa našli v opise toho chlapca?“ Pacientka opäť prikývla. „Potom aj vy, tak ako Andreas, vlastnité kompletnej výstroj, aby ste mohli odvážne žiť a vyvíjať sa. Máte však *jednu* výhodu: Nie ste päťročný dieťa! Vy môžete čeliť blokujúcim vplyvom. Vy môžete odolávať dobre i zle mieneným napomenutiam. Už nemusíte poslúchať rodičovskú autoritu. Vy sa môžete jednoducho chopiť rebríka a ziskávať nové skúsenosti ako ten autorov synček. Síce o desiatky rokov neskôr, ale ešte vždy môžete! Nie je k vám azda váš osud milosrdný?“ Pacientka zatrpknuto zvolala: „Ja to už nezvládnem!“ „Zadržte!“ nesúhlasila som. „Štylizujete sa do roly Andreasevej mamy. Chcete sa zablokovať sama? Prečo?“ Pacientka sa zľakla. „Je možné, že to už dlho robím?“ opýtala sa. „Možné je, aby ste s tým zaraz prestali,“ odvetila som a kus skrine poputoval von.

Ďalší kus, na ktorý sme sa zamerali, bolo *obviňovanie*. Poznomenalo pacientkin vzťah k rodičom a aj tá časť textu, v ktorej sa našla, ním bola

nasiaknutá. Ale sme si naozaj zlomiť palicu nad Andreasovou matkou? – Podľa nej bola tyč na šplhanie príliš nebezpečná, ale veď v skutočnosti aj „neblokované“ dieťa sa po nej sotva vyšplhá nahor. Podľa nej je rebrík náročný – nuž, vskutku, aj „neblokované“ dieťa sa na ňom pošmykne a hrozí mu, že spadne. Jej fastestné vyjadrenie: „To nikdy nezvládneš!“ mohlo byť teda pokusom (žiaľ, značne nepedagogickým) ušetriť syna hneď na začiatku sklamaní či dokonca bolesti. Jej pohnútkou mohla byť láska a úprimná starosť. No, ako je známe, hranica, ktorá ju oddeľuje od prehnanej starostlivosti, je takmer nebadateľná. To, že matka konala „znevažujúco“, „opovrhlivo“ a „pohŕdavo“, je napokon len otázkou interpretácie, a tá je v tomto prípade azda aj mylná.

Okrem toho: Čo vlastne vieme o matke? Postihla ju azda nejaká nehoda? Musela sa starať o postihnutého člena rodiny? Vyrvala jej smrť milovaných blízkych? Je osamelá a ten chlapec je jej jediným šťastím, ktoré nechce ohroziť len pre šplhanie z kratochvy...? Ktovie, aký smútok jej zatemňuje zrak a myseľ?

Ani som nemusela ďalej argumentovať a už bol v dome mojej pacientky aj tento veľký kus skrine vyprataný k dverám.

No ešte tam ležal posledný kúsok, pripravený na odvoz: *omyl*. Nielen naša mienka o druhých ľuďoch je neraz pochybná, ale aj hodnotenie nás samých je často zavádzajúce. Podľa nášho úryvku,

napríklad, sa obe deti zmýlili samy v sebe. „Neblokované“ dieťa svoje sily vzhľadom na tých *precentilo*, čo ostalo nateraz bez úhony. Muselo sa vzdať pokusu vyšplhať sa nahor a uspokojiť sa s tým, že sa po nej aspoň sklzne nadol. Naopak Andreas, aj pod vplyvom svojej matky, svoje sily *podcenil*, čo v tom čase takisto nebolo na škodu, uspokojil sa totiž s drevenými schodíkmi. V každom prípade treba súhlasiť s Michaelom Titzem, že z dlhodobého hľadiska menej škodlivý variant, v ktorom „neblokované“ dieťa svoj omyl vďaka vlastnému konaniu (chopí sa náradia na lezenie) okamžite pochopí a koriguje ho, kým Andreas svojou nečinnosťou (pustí sa náradia na lezenie) zotrvá v presvedčení o svojom babráctve.

Prejdime teraz opäť od identifikačnej postavy „Andreasa“ k našej pacientke. Aj ona kedysi svoje schopnosti často *podceňovala*, za čo vinila svojich rodičov. Tento omyl sa medzičasom vyjasnil. No nebol tu v hre ešte aj omyl v zmysle *preceňovania*? Bola outsiderka, vraj sa jej všetci posmievali – prečo asi? Pri identifikačnej postave čítame o veľmi nesympatickej charakterovej čрте: „Zakaždým, keď sa môj chlapec pošmykol a hrozilo, že spadne z rebríka, mihol sa Andreasovi po tvári tichý, spokojný úsmev...“ Tu už nejde o problém „*podceňovania vlastných schopností*“, ale o čiru *závisť* a *skrytú škodoradosť*, a to nikomu v nijakom kolektíve nepridá na obľúbenosti. Práve vďaka tomu sa človek veľmi rýchlo stane outsiderom a terčom posmechu. Mala azda moja pacientka v sebe podobný sklon,

ktorý si nerada pripúšťala, a práve preto pevnosť svojho charakteru skôr *preceňovala*?

Pri mojich úvahách sa hlboko zamyslela. „Áno,“ pripustila, „závisť poznám. Zavše nenávidím svojich bližných, keď sú rozjarení a veselí...“ Ovesila hlavu. „To teda nie je vôbec šľachetné, pravda?“ zašepkala. „Ludia to vycítia a obľúkom vás obídu,“ odvetila som. „Ale nezabúdajte: ide o prítomnosť a všetko prítomné sa dá korigovať. Ba viac: zmenená prítomnosť zmení v budúcnosti vašu minulosť, nech to znie akokoľvek paradoxne. Lebo ak v prítomnosti pridáte niečo nové a pekné k vašej minulosti, vaša minulosť neskôr vykáže celkovo iný a krajší výsledok než dnes.“ „Ale ako sa mám zbaviť závisťi?“ opýtala sa ma pacientka. „Tak, že sa nebudete preceňovať, ale si budete uvedomovať svoje slabosti a pravidelne budete pracovať na tom, aby ste každému človeku, ktorého stretnete, želali a dopriali dobro čo najúprimnejšie a najopravdivejšie. Čoskoro zbadáte, ako sa v okruhu vašich známych pomaly uvoľní a oteplí atmosféra.“ „V poriadku, skúsím to teda!“ povedala pacientka a posledný kus skrine s rachotom vypadol z jej domčeka.

Pozrite sa: ja žijem!

Poponáhľajme sa teda k budovaniu. Domček prešiel inšpekciou, jeho zbytočný a nevhodný inventár bol vytriedený a odstránený; teraz sa začína jeho skutočné nové budovanie. Nájdené cennosti sa